

Обичаити на народъ тѣ. Тиа владици безъ да се погрижатъ ни най-малко за благосъстояние то на стадо то си, гледали да събличатъ народъ тѣ и правили голѣми злосторничества. Освѣнъ това, тиа фанариоти, за да направетъ народъ тѣ да не усѣшта отъ къдѣ иде това несправедно притисканіе, мъчили се да го докаратъ до тамъ, штото да не помисли никога за независимо църковно управление. Тии гледали българе ти да са прости, та да не разбиратъ ништо, уништожавали всечко, што могло да докара на умъ на българе ти за народностьта имъ; неоставяли да се служи въ цркви ти на словѣнскій языкъ, и въвождали гръцкій, който българе ти не разбирали. Въ послѣдно врѣме фанариоти ти зели лукаво да гонетъ и български ти училишта и накарвали народъ тѣ да се учи само гръцки. Тии истрѣбавали дору и български ти рѣкописи. Освѣнъ това, тиа фанариоти страшно клеветили и гонили оние българе, които гледали да помагатъ на родъ тѣ си. Колко и колко българе-родолюбци са загинали отъ тиа бесчовѣчни фанариоти! Отъ влияние то на фанариоти ти много българе въ Тракиа и Македониа дору зели да се гърчѣятъ, и да не познаватъ народностьта си. Отъ тиа погърчени българе мнозина дору ставали едно съ гръцци ти, та работили ерешта българе ти.

Възраждане то на българе ти се наченало много късно. То било работа на нѣкои историци и учени люде, които пробудили народний духъ у българе ти. Народно то движение у българе ти най-напрѣдъ било слабо и беспомошно. То се начена едва отъ четиредесетъ години насамъ, отъ когато се поавиха първи български училишта и първи български книги. Нъ въ послѣдно врѣме българе ти се повдигнаха ерешта фанариоти ти и слѣдъ многогодишна мирна борба за църковните си правдини отхвърлиха фанариотеско то иго. И така, на 1870 г. 27-й февр. единъ високъ Султанскій ферманъ въздигна Българската Црква подъ име *Българскій Ексархатъ*. А на 1872 год. 11-й февр. съ царско изволение българе ти на единъ сборъ въ Цариградъ си избраха за пръвъ българскій Ексархъ *Илариона Ловчанскій*, който въ съшто то врѣме си даде оставката и намѣсто него се избра *Антимъ Видинскій*.